

Nr 291.

Av herr **Nordström** i Kramfors **m. fl.**, *angående vissa ändringar i förordningen om erkända arbetslöshetskassor.*

Frågan om reformering av lagen om statens erkända arbetslöshetskassor har tidigare varit föremål för behandling i riksdagen. Vid fjolårets riksdag vidtogs vissa förändringar, vilka dock inte blev av sådan revolutionerande karaktär, att fackföreningsfolket kunde känna sig tillfredsställda. Därför är frågan om ytterligare reformering av denna lag synnerligen aktuell.

Under år 1937 behandlade ett flertal viktiga fackförbund frågan om deras anslutning till erkända arbetslöshetskassor, men efter företagen omröstning bland medlemmarna avböjdes anslutningen. De fackförbund, som företagit denna prövning, var främst Svenska Metallindustriarbetarförbundet, som vid denna tidpunkt hade över 140,000 medlemmar, samt Järnvägsmannaförbundet, Sågverksarbetareförbundet och Elektriska Arbetarförbundet. Av Landsorganisationens nära 800,000 medlemmar torde endast omkring 160,000 medlemmar vara anslutna till statens erkända arbetslöshetskassor.

Om vi utgår ifrån dessa faktiska förhållanden, så måste vi konstatera att fackföreningsfolket, trots en ivrig och energisk propaganda från socialstyrelsens experter om anslutning av fackförbunden, har sakligt underkänt lagens nuvarande innehåll och krävt en förbättring. Statsmakterna har därför all anledning att undersöka orsaken till den dåliga anslutningen samt pröva de argument, som fackföreningsfolket såväl inom som utom riksdagen har framfört, då det gällt anslutning av fackförbunden till nämnda kassor.

Det kan vara på sin plats att i detta sammanhang nämna några av de kritiska synpunkter, som fackföreningsfolket framför. Och dessa är i huvudsak följande:

1. att arbetsgivarna befrias från ekonomiseringen av kassan trots att dessa mer eller mindre är direkt orsaken till arbetslösheten;
2. att denna lag om statens erkända arbetslöshetskassor icke försäkrar de i dag arbetslösa;
3. att understödstagarnas antal icke omfattar hela arbetslöshetsperioden;
4. att understödsbeloppen icke ger möjlighet till en minimal existens; samt
5. att de av arbetarna förhatliga AK-direktiven medföljer, vilket förbinder hederliga arbetare med strejkbrytare och fascister.

De härovan i största korthet relaterade argumenten, som fackföreningsfolket stöder sig på, måste på ett eller annat sätt beaktas, om arbetarna skall kunna tillstyrka en anslutning av fackföreningsrörelsen som sådan.

Från borgerligt håll brukar man framföra det argumentet, att det är inte möjligt att ekonomisera en kassa, vilken skulle försäkra varje arbetslös. Argumentet från det hållet förstår vi och kan också värdera det på ett riktigt

sätt. Folk, som i allmänhet tillhör en sådan kategori i samhället, vilken aldrig behöver frukta arbetslöshetens mörka tillvaro, som icke vet vad svält och umbäranden vill säga — för dylika element är de arbetslösa i samhället endast luft. Även inom arbetarvärlden finnes det beklagligt nog folk som förfäktar en dylik falsk uppfattning.

Fackföreningsfolket i sin helhet bekämpar en dylik oriktig och reaktionär uppfattning. Det anser nämligen att Sverige med all sin rikedom har ekonomiska möjligheter att genomföra en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring på statens och arbetsköparnas bekostnad. Sveriges arbetande folk har skapat rikedomar, fast de får inte komma i åtnjutande av dem, därför är det en billig begäran att en del av det stora mervärdet som de framskapar kommer dem till del. Ett ingripande därför från statens sida är här på sin plats. Bolagen inhöstar miljonvinster — de rika bli ännu rikare — de fattiga ännu fattigare — det är kapitalismens lag. Men i riksdagen har det arbetande folket majoritet, och denna majoritet bör utnyttjas till att förbättra de fattigas ekonomiska och sociala läge.

Vid Landsorganisationens senaste kongress år 1936 behandlades lagen om statens erkända arbetslöshetskassor och där fattades även beslut i positiv riktning. Kongressen beslutade att uppdraga till landssekreterariatet att på lämpligt sätt aktualisera frågan om en revision av lagen om statligt erkända arbetslöshetskassor i för fackföreningsrörelsen gynnsam riktning. Och vi måste säga att fackföreningsrörelsen har sagt sin mening genom att en stor majoritet har genom omröstningar avböjt fackförbundens anslutning till nämnda kassor.

Med hänvisning till vad här framförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om att sådana förändringar i förordningen av den 5 juni 1934 rörande erkända arbetslöshetskassor utarbetas och framläggas inför riksdagen, att arbetsgivarna åläggas att bidra till kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen, att understödstiden utökas samt att direktiven för erhållandet av hjälp förändras, så att rätten till understöd erkännes varje ofrivilligt arbetslös.

Stockholm i januari 1938.

Axel Nordström.

H. Hagberg.

J. H. Brädefors.

K. E. Senander.
